

Sarajevo, 17.10.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
10.10.2022. – 14.10.2022.

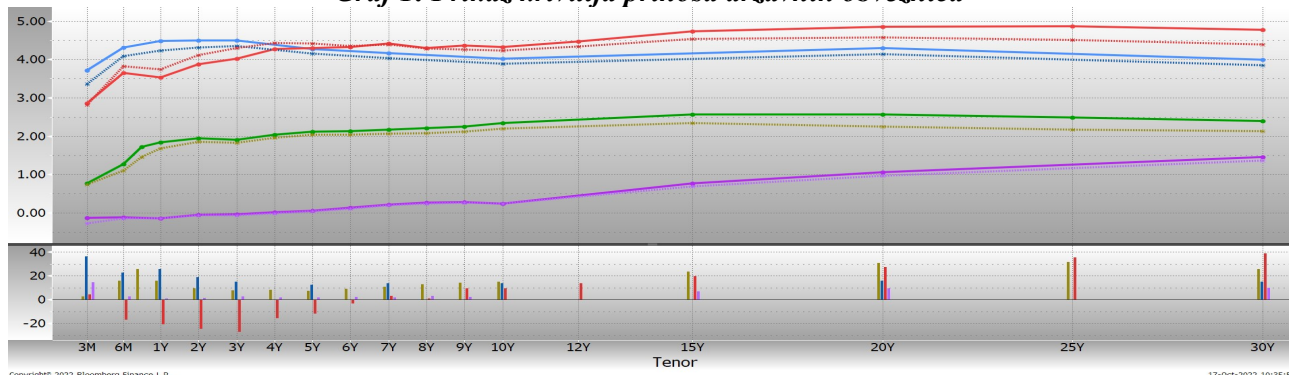
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	7.10.22	-	14.10.22	7.10.22	-	14.10.22	7.10.22	-	14.10.22	7.10.22	-	14.10.22
2 godine	1.87	-	1.96	↗	4.31	-	4.50	↗	4.17	-	3.92	↘
5 godina	2.04	-	2.11	↗	4.14	-	4.27	↗	4.43	-	4.32	↘
10 godina	2.19	-	2.35	↗	3.88	-	4.02	↗	4.24	-	4.34	↗
												→

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	7.10.22	-	14.10.22	
3 mjeseca	0.784	-	0.806	↗
6 mjeseci	1.103	-	1.263	↗
1 godina	1.717	-	1.882	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 14.10.2022. godine (pune linije) i 07.10.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

MMF je proteklog tjedna objavio smanjene prognoze globalnog rasta za 2023. godinu pod utjecajem rata u Ukrajini, visokih cijena energenata i hrane, odnosno inflatornih pritisaka i visokih kamatnih stopa, upozoravajući da bi se ekonomski uvjeti mogli znatno pogoršati sljedeće godine. Prema prognozama se očekuje da će se trećina globalnog ekonomskog rasta vjerojatno smanjiti do sljedeće godine, dok će tri najveće ekonomije (SAD, Kina i eurozona) nastaviti sa usporenjem rasta. MMF je dodao da će rast globalnog GDP-a naredne godine usporiti na 2,7% u usporedbi sa srpanjskom prognozom od 2,9%, s obzirom na to da više kamatne stope usporavaju američku ekonomiju, dok se Europa bori sa povećanjem cijena plina, a Kina sa kontinuiranim lockdownom zbog COVID-19 i slabljenjem tržišta nekretnina. Zvaničnici MMF-a su stava da je inflacija trenutno najveća prijetnja za globalni ekonomski rast, te da nastavak inflatornih pritisaka u znatnoj mjeri destabilizira globalna tržišta.

EUROZONA

U odnosu na prethodni tjedan prinosi obveznica su povećani duž cijele krive, te je nastavljen trend rasta istih. Utjecaj na rast prinosa posebno je imao objavljeni podatak o rastu potrošačkih cijena u SAD, jer su sudionici na tržištu očekivali ovaj podatak kao signal za budući pravac monetarne politike Fed. Ipak, protekli tjedan je obilježen izuzetno volatilnim kretanjima, koja su bila prisutna skoro tijekom svakog dana trgovanja. Na tjednoj razini prinosi njemačkih obveznica su povećani za 9 do 15 baznih bodova, pri

čemu su najveće promjene zabilježene na krajnjem dijelu krive. Istovremeno, prinosi italijanskih dvogodišnjih i petogodišnjih obveznica su smanjeni za 13 baznih bodova, odnosno 3 bazna boda, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 9 baznih bodova.

Članovi UV ECB su još jednom potvrdili namjeru da nastave sa politikom povećanja kamatnih stopa. Guverner Središnje banke Francuske De Galhau je izjavio da ECB radi na smanjenju inflacije na razinu od 2% „u naredne dvije do tri godine“, što prema njegovom mišljenju predstavlja veoma snažan signal ove središnje banke svim „ekonomskim igračima“ da će uspjeti da vrate inflaciju na ciljanu razinu. Također, njegov kolega iz Njemačke Nagel je izjavio da je potrebno nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa i to značajno, jer bez obzira na sve, trajno visoka inflacija predstavlja najveći problem za ekonomski rast. Slično, Knot smatra da bi ECB na naredna dva sastanka trebalo da poduzme značajne korake. Wunsch je izjavio da smatra da, kako bi se rekordna inflacija vratila pod kontrolu, kamatne stope ECB bi mogle da budu iznad 2%, a da ne bi bio iznenađen i da u određenom trenutku premaše razinu od 3%. Dodao je da kamatna stopa ECB na depozite banaka (Deposit facility), trenutno na razini od 0,75%, će vjerojatno morati do kraja godine da premaši 2%.

Već nekoliko mjeseci iz ECB je objavljivano da je cilj povećanje kamatnih stopa na „neutralnu“ razinu, koje ne bi ni pozitivno ni negativno djelovale na ekonomski rast. Ipak, prema mišljenju određenih članova UV neutralna kamatna stopa između 1,5% i 2,0% nije dovoljna, te je potrebno nastaviti sa povećanjem istih. S druge strane, potpredsjednik ECB De Guindos je upozorio na to da je moguće da se negativni scenario ove institucije možda već počinje realizirati, te da smatra da će biti suočeni sa veoma teškom kombinacijom niskog ekonomskog rasta, uključujući mogućnost tehničke recesije, i visoke inflacije. Također, predsjednica Lagarde je upozorila na previše optimistične ekonomske izgleda finansijskih tržišta, što povećava rizik naglih tržišnih korekcija i finansijske nestabilnosti. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da bi ECB mogla da ima veći utjecaj na tržišta povećanjem kamatnih stopa nego smanjenjem masivnog iznosa obveznica.

Prema novim prognozama MMF-a, objavljenim prošlog tjedna, rast GDP-a eurozone u ovoj godini bi mogao da iznosi 3,1%, a u 2023. godini samo 0,5%. Ministarstvo ekonomije Njemačke je smanjilo prognoze ekonomskog rasta ove zemlje za 2023. godinu, te sada očekuje da će zabilježiti kontrakciju od 0,4% (u travnju je očekivan rast od 2,5%). Također, prognoze rasta GDP-a za ovu godinu su prilično smanjene, te sada iznose 1,4% u usporedbi sa ranijih 2,2%.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	RUJAN	-34,7	-38,3	-31,8
2.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	KOLOVOZ	-45,0	-47,3	-40,5
3.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	KOLOVOZ	1,5%	2,5%	-2,5%
4.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	KOLOVOZ	-	7,6%	5,0%
5.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	KOLOVOZ	-	2,3%	2,7%
6.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	KOLOVOZ	-	2,9%	-1,3%
7.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	KOLOVOZ	-	3,9%	6,5%
8.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	KOLOVOZ	-	28,3%	20,9%
9.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	KOLOVOZ	-	5,9%	5,2%
10.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	RUJAN	10,9%	10,9%	8,8%
11.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	RUJAN	6,2%	6,2%	6,6%
12.	Stopa inflacije – Španjolska (final.)	RUJAN	9,3%	9,0%	10,5%
13.	Stopa inflacije – Finska	RUJAN	-	8,1%	7,6%
14.	Stopa inflacije – Irska (final.)	RUJAN	8,6%	8,6%	9,0%
15.	Stopa inflacije – Portugalija (final.)	RUJAN	9,8%	9,8%	9,3%
16.	Trgovinska bilanca – Nizozemska (u milijard. EUR)	KOLOVOZ	-	5,1	6,6
17.	Bilanca tekućeg računa – Njemačka (u milijard. EUR)	KOLOVOZ	-	0,6	5,4
18.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	KOLOVOZ	-	-2.757,8	-2.770,6

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili priličan rast, koji je više bio izražen na prednjem dijelu krive, a prvenstveno pod utjecajem objavljivanja podatka o stopi inflacije za rujan (8,2%), a koji je bio iznad očekivanja (8,1%). U istom mjesecu **temeljna stopa inflacije zabilježila je najveću razinu u proteklih 40 godina (6,6%)**.

Prema objavljenim prognozama MMF-a rast američke ekonomije će u ovoj godini usporiti na 1,6% u usporedbi sa 2,3%, koliko je prognozirano u srpnju, a što je znatno niže od prošlogodišnjih 5,7%. Za narednu godinu prognozirana stopa ekonomskog rasta je nepromijenjena i iznosi 1%.

Proteklog tjedna je objavljen zapisnik sa rujanske sjednice FOMC-a u kojem je navedeno da su kreatori monetarne politike složni oko stava da trebaju provoditi restriktivnu monetarnu politiku još neko vrijeme, kako bi smanjili inflatorne pritiske. Članovi FOMC-a su naglasili da su „troškovi poduzimanja premalo akcije” za smanjenje inflacije vjerojatno prevagnuli nad „troškovima poduzimanja previše akcije”. Predsjednica Fed-a iz Clevelanda Mester je izjavila da Fed, čak i uz veliki rast kamatnih stopa u ovoj godini, tek treba staviti pod kontrolu rast inflacije, te da će morati nastaviti s pooštavanjem monetarne politike. Istovremeno, predsjednik Biden je istaknuo da je recesija u SAD moguća, ali da očekuje da bi mogla biti „veoma blaga” s obzirom na to da je američka ekonomija prilično otporna na tržišne turbulencije.

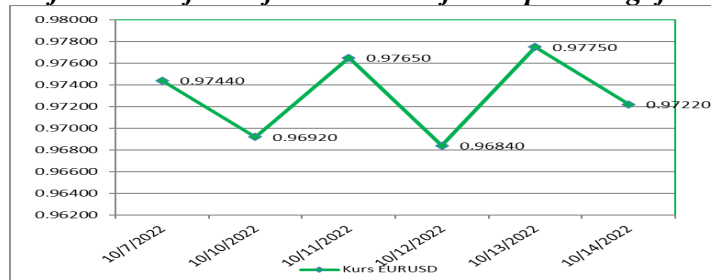
Prema rezultatima istraživanja Bloomberg-a za listopad, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija SAD u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 1,7%, dok se za 2023. i 2024. godinu prognoziraju stope od 0,5% i 1,4%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je nepromijenjena i iznosi 8,0%, dok je za narednu godinu blago povećana na 3,9% sa ranije prognoziranih 3,8%.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G) RUJAN	8,1%	8,2%	8,3%
2.	Temeljna stopa inflacije (G/G) RUJAN	6,5%	6,6%	6,3%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 7. LISTOPADA	-	-2,0%	-14,2%
4.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) RUJAN	8,4%	8,5%	8,7%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 8. LISTOPADA	225.000	228.000	219.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 1. LISTOPADA	1.365.000	1.368.000	1.365.000
7.	Maloprodaja (M/M) RUJAN	0,2%	0,0%	0,4%
8.	Indeks ulaznih cijena (G/G) RUJAN	6,2%	6,0%	7,8%
9.	Indeks izlaznih cijena (G/G) RUJAN	9,3%	9,5%	10,7%
10.	Indeks raspolož. potrošača Sv.iz Migičena P LISTOPAD	58,8	59,8	58,6

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 0,9744 na razinu od 0,9722.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna BoE je davala prilično oprečne signale na financijskom tržištu. Početkom tjedna su se pojavile vijesti da će BoE nastaviti program hitne kupovine obveznica kojim je BoE nastojala smiriti financijsko tržište, tako što je objavila nove sigurnosne mjere uključujući i dvostruko veći obujam kupovine duga. Međutim, već narednog dana guverner BoE Bailey je istaknuo da će se krajem tjedna, ipak, prekinuti program hitne kupovine državnih obveznica, dok se pritisci na tržištu sve više pojačavaju u pravcu produženja programa. Zatim su se pojavile vijesti da BoE produžava program, ali su onda vijesti sugerirale da je to bilo nezvanično preneseno tržišnim sudionicima. Bailey je priopćio mirovinskim fondovima da imaju samo tri dana da reguliraju njihovu likvidnost prije nego se program otkupa obustavi, te je istaknuo da se radi o privremenoj akciji BoE. Nakon ovih vijesti troškovi zaduživanja Vlade Velike Britanije su ponovo povećani, te su prinosi na dvadesetogodišnje obveznice dostigli najveću razinu u posljednjih 14 godina. Prinosi na dvadesetogodišnje obveznice su povećani na 5,14%, dok su prinosi na tridesetogodišnje obveznice premašili razinu od 5% prvi put od 28. rujna kada je BoE započela hitni program otkupa obveznica sa ciljem da smiri tržište.

BoE se nalazi u nezavidnoj poziciji. S jedne strane, upravlja materijalnim rizikom po financijsku stabilnost, dok je sve više izražena ranjivost mirovinskih fondova. Ipak, kupovina obveznica ne odgovara mandatu BoE da kontrolira rastuću inflaciju i zvaničnici BoE nastoje da izbjegnu stvaranje utiska da kupuju obveznice kako bi podržali fiskalne planove Vlade.

Krajem tjedna premijerka Truss je otpustila ministra financija Kwarteng i ukinila dijelove njenog nepopularnog ekonomskog plana u očajničkoj namjeri za politički opstanak njenog političkog premijerskog mandata koji traje manje od 40 dana. Za novog ministra financija Truss je imenovala Hunt, bivšeg ministra inozemnih poslova i zdravstva, koji je ranije podržao Sunaka u utrci za premijera i lidera Konzervativne partije. Ankete pokazuju da je podrška Konzervativnoj stranci smanjena, što je potaklo paniku u vladajućoj britanskoj političkoj partiji, kao i traganje za opcijama kojima će se Truss smijeniti sa premijerske pozicije.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć RUJAN	-	25.500	1.100
2.	Prosječne tjedne zarade (G/G) KOLOVOZ	5,9%	6,0%	5,5%
3.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno) KOLOVOZ	3,6%	3,5%	3,6%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) KOLOVOZ	0,6%	-5,2%	-3,2%
5.	Prerađivačka proizvodnja (G/G) KOLOVOZ	1,1%	-6,7%	-5,2%
6.	Uslužni sektor (M/M) KOLOVOZ	0,0%	-0,1%	0,3%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,87855 na razinu od 0,87021. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,1086 na razinu od 1,1172.

JAPAN

Premijer Kishida u petak se dogovorio sa koalicijskim partnerom Komeitom oko usvajanja ekonomskog paketa za ublažavanje rastućih cijena struje, plina i benzina, a koji bi trebao biti sastavljen tijekom ovog mjeseca. Kishida je dodao da će veličina paketa ovisiti o očekivanom rastu cijena na proljeće. Prema njegovim riječima, Vlada ima za cilj da sprovede korake kako bi se izborila sa rastućim cijenama struje već u siječnju. Kishida je također obećao da će Vlada nastaviti sa subvencijama za benzin od siječnja. Cilj je da se sastavi snažan ekonomski paket i po sadržaju i po veličini, dodao je Kishida.

Guverner BoJ Kuroda je izjavio da bi deprecijacija JPY mogla imati dobar utjecaj na makroekonomiju u cjelosti, ali postoje neki sektori koji „pate“ zbog slabog JPY, te dodao da je neophodno pažljivo pratiti i analizirati utjecaj valutnih kretanja po ekonomiju, uzimajući u obzir različite sektore. Kreatori monetarne politike nastavili su upozoravati investitore da ne prodaju JPY, jer je USD aprecirao na novi 24-godišnji maksimum u odnosu na JPY, dok su prepreke za izravnu intervenciju i dalje visoke. Valutna intervencija je skupa, a moglo bi se dogoditi da ne utječe na vrijednost JPY na ogromnom globalnom tržištu. Investitori također sumnjaju u efikasnost intervencije s obzirom na to da je snaga USD vođena razlikama u kamatnim stopama zbog veoma divergentne monetarne politike SAD-a i Japana. Glavni tajnik kabineta

Vlade Matsuno je izjavio da se pažljivo prati kretanje valuta sa velikim osjećajem hitnosti, te istaknuo da postoji spremnost u poduzimanju odgovarajućih koraka, ukoliko se dogode neka pretjerana kretanja.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Tekući račun (u milijard. JPY)	KOLOVOZ	-56,7	58,9	229,0
2.	Trgovinska bilanca (u milijard. JPY)	KOLOVOZ	-2.428,3	-2.490,6	-1.212,2
3.	Osnovne strojne porudžbine (G/G)	KOLOVOZ	9,7%	9,7%	12,8%
4.	Porudžbine strojnih alata (G/G) P	RUJAN	-	4,3%	10,7%
5.	Indeks proizvođačkih cijena uslužnog sektora (G/G)	RUJAN	8,9%	9,7%	9,0%
6.	Monetarni agregat M2 (G/G)	RUJAN	3,4%	3,3%	3,4%
7.	Monetarni agregat M3 (G/G)	RUJAN	3,0%	2,9%	3,0%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 141,59 na razinu od 144,62. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 145,25 na razinu od 148,67.

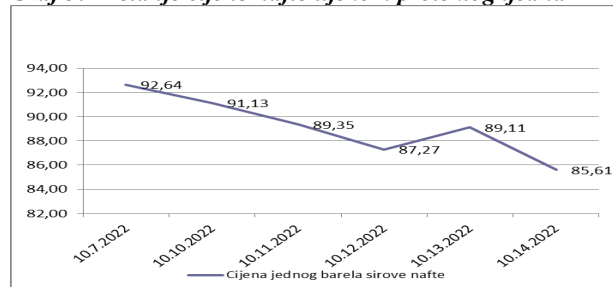
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 92,64 USD (95,07 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je imala tendenciju smanjenja. Početkom tjedna cijena je smanjena, čime je prekinut petodnevni uzastopni rast cijene, jer su investitori fokus pomjerali ka sporijim ekonomskim aktivnostima u Kini, drugoj najvećoj svjetskoj uvoznici nafte, čime su obnovljeni strahovi oko globalne recesije i pada globalne tražnje za ovim energentom. Narednog dana cijena je nastavila da se smanjuje pod utjecajem pojačanih strahova zbog recesije, ali i zbog rasta broja zaraženih virusom Covid19 u Kini čime su pojačane zabrinutosti oko globalne tražnje za naftom. OPEC je smanjio globalnu prognozu tražnje za naftom za 2022. godinu, četvrti put od travnja, ali je smanjio i prognoze za 2023. godinu, navodeći kao razloge usporenje globalne ekonomije, ponovno pokretanje mjera Covid19 u Kini i visoku inflaciju. Tražnja za naftom će se povećati za 2,64 milijuna barela ili 2,7% tijekom 2022. godine, smatra OPEC, što je manje za 460.000 barela u odnosu na ranija očekivanja. EIA je također smanjila očekivanja tražnje za 2023. godinu, te je globalnu tražnju smanjila na 101,3 milijuna barela dnevno sa prethodnih 105,5 milijuna barela dnevno. Narednog dana, nakon što je OPEC+ donio pomenutu odluku, cijena je povećana. EIA je istaknula da bi odluka OPEC+ da smanji obujam proizvodnje mogla da globalnu ekonomiju gurne u recesiju. Cijena je na kraju tjedna ponovo smanjena.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 85,61 USD (88,06 EUR), a u odnosu na prethodni tjedan cijena je smanjena za 7,59%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.694,82 USD (EUR 1.739,35).

Cijena zlata je tijekom trgovanja u ponedjeljak nastavila da se smanjuje uglavnom pod utjecajima snažnijeg USD i nakon što su podatci sa tržišta rada „zacementirali“ očekivanja investitora da će se Fed držati agresivne politike povećanja kamatnih stopa. U utorak je cijena blago povećana pod utjecajem slabljenja USD, dok su investitori bili fokusirani na podatke o inflaciji, a koji bi mogli biti još jedan signal dalje monetarne politike Fed-a. U narednim danima cijena zlata je bila pod utjecajima očekivanja kretanja inflacije u SAD.

Sredinom tjedna je objavljen zapisnik sa rujanske sjednice FOMC-a u kojem je navedeno da su kreatori monetarne politike složni u stavu da treba da provode restriktivnu monetarnu politiku još neko vrijeme kako bi smanjili inflatorne pritiske. U četvrtak je cijena zlata nastavila da se smanjuje nakon što su objavljeni podatci o inflaciji u SAD. Inflacija je bila veća od očekivane, čime su pojačana očekivanja da će Fed nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa, što je dalo poticaj padu cijene ovog plemenitog metala.

Tijekom trgovanja u petak cijena zlata je smanjena za više od 1% pod utjecajem jačanja USD, kao i očekivanja da će Fed nastaviti sa oštrim povećanjem kamatnih stopa kako bi se obuzdali inflatorni pritisci.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.644,47 USD (EUR 1.691,49). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 2,97%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

